

Raadsnota

Raadsvergadering d.d.: 15 december 2014

Agenda nr: 7

Onderwerp: invoering van het instrument last onder dwangsom bij de handhaving van absoluut schoolverzuim in het kader van de Leerplichtwet 1969

Aan de gemeenteraad,

1. Doel, Samenvatting en Advies van het raadsvoorstel

Ieder jaar worden vrijstellingen van leerplicht verleend i.v.m. het volgen van onderwijs in het buitenland. Ouders worden aangeschreven en gewezen op hun plicht om een verzoek tot vrijstelling in te dienen tezamen met de schoolverklaring (inschrijvingsbewijs van de school in het buitenland). Een groot aantal ouders doet dit echter niet.

Eén van de instrumenten om schooluitval te bestrijden is het voeren van een gedegen handhavingbeleid. Handhaving heeft zowel een repressieve als een preventieve werking.

Tegen overtredingen van de Leerplichtwet 1969 (Lpw) door ouders en leerlingen, kan worden opgetreden langs de strafrechtelijke en de bestuursrechtelijke weg. Leerplichtambtenaren van het Regionaal Bureau Voortijdig Schoolverlaten Maastricht & Heuvelland¹ (RBL M&H) hebben tot nu toe uitsluitend gebruik gemaakt van strafrechtelijke handhaving

Er worden echter mogelijkheden gezien in het bestuursrechtelijke instrument 'last onder dwangsom' om schoolverzuim tegen te gaan.

Landelijk wordt dit instrument steeds meer gebruikt op het gebied van leerplichttaken. Een aantal gemeenten (Sittard-Geleen en de grote steden) bereiken goede resultaten met het opleggen van een last onder dwangsom. Kennelijk gaat van het opleggen van een last onder dwangsom een positieve prikkel uit. Deze sanctie kan beschouwd worden als een belangrijke aanvulling op de strafrechtelijke handhaving.

Gewenst beleid: wijzigen van artikel 2 van de GR Leerplicht conform de in artikel 13 van de GR voorgeschreven procedure. Aan artikel 2 lid 2 toe te voegen luidend: 'De centrumgemeente heeft de bevoegdheid om bestuursdwang toe te passen als bedoeld in artikel 125 Gemeentewet indien dit dient tot handhaving van de Leerplichtwet 1969'.

2. Situatie / Aanleiding / Probleem

Tegen een overtreding van de Lpw door ouders en leerlingen wordt vanuit RBL M&H tot nu toe uitsluitend via de strafrechtelijke weg opgetreden. Dit is een goed instrument waar het zogenaamd relatief schoolverzuim betreft (ongeoorloofde afwezigheid), aangezien in het justitiële traject plaats is voor zowel repressie als hulpverlening vanuit Jeugdreclassering.

Waar het gaat om absoluut verzuim - het niet voldoen door ouders/verzorgers aan de verplichting een leer- of kwalificatieplichtige jongere in te schrijven bij een school of instelling, terwijl deze niet van deze verplichting is vrijgesteld - heeft de strafrechtelijke weg soms onvoldoende effect vanwege de in beginsel lage boetes en de langere doorlooptijd.

---

¹ Op basis van de gemeenschappelijk regeling leerplicht Maastricht en Heuvelland voert de gemeente Maastricht de werkzaamheden voortvloeiend uit de Lpw 1969 uit voor de gemeente Maastricht, Eijsden-Margraten, Gulpen-Wittem, Meerssen, Valkenburg en Vaals.

3. Relatie met bestaand beleid

Het toepassen van een last onder dwangsom bij absoluut verzuim heeft de preventieve werking dat ouders zorgdragen voor de schoolinschrijving. Dit instrument zorgt ervoor dat ouders/verzorgers meer druk gaan voelen om dit zo snel mogelijk te regelen. Iedere dag dat zij er niet voor hebben gezorgd dat de jongere staat ingeschreven op een school verbeuren ze een dwangsom. Bij deze overtreding is het immers van belang er zo snel mogelijk een einde aan te maken.

4. Gewenst beleid en mogelijke opties

Met het opleggen van een (preventieve) last onder dwangsom kan het bureau RBL M&H een meer 'lik op stuk' beleid voeren voor wat betreft het absoluut verzuim. Het voordeel van een bestuursrechtelijke sanctie is namelijk dat deze direct kan worden opgelegd, zelfs vóór een overtreding plaatsvindt. De doelmatigheid speelt ook een rol. De gemeente heeft soms, méér dan Justitie, de kennis en het specialisme in huis om snel en slagvaardig op te treden.

Een preventieve last onder dwangsom kan worden opgelegd bij een reëel gevaar voor een overtreding. In de jurisprudentie wordt de term 'met een aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid' gebruikt.

De dwangsom is niet grenzeloos; de hoogte, het maximum en de modaliteit dienen van te voren te worden vastgelegd. Bij de keuze van een sanctie dient altijd een afweging te worden gemaakt of de inzet van dit middel kan leiden tot het doel, namelijk beëindiging van het schoolverzuim en waarborging van het recht op onderwijs.

Bij de keuze van een sanctie dient altijd een afweging te worden gemaakt of inzet van dit middel kan leiden tot het doel, namelijk beëindiging van het schoolverzuim en waarborging van het recht op onderwijs. Per situatie zal bekeken worden welk instrument of welke instrumenten ingezet worden. Strafrechtelijke en bestuursrechtelijke handhaving kunnen naast elkaar bestaan. In de jurisprudentie bestaat hierover overeenstemming.

5. Samenwerking

De gemeente Maastricht voert de leerplichttaken uit voor de gemeenten Maastricht-Heuvelland. Alle colleges hebben ingestemd met het voorstel van de gemeente Maastricht om de last onder dwangsom toe te passen in geval van absoluut verzuim. Om dit voornemen te kunnen uitvoeren, dient de GR te worden gewijzigd overeenkomstig de in de GR aangegeven procedure (artikel 13 lid 2).

Het instrument last onder dwangsom in het kader van de handhaving van de Leerplichtwet 1969 zal één jaar na invoering worden geëvalueerd om te bezien hoe vaak de maatregel is ingezet en of het gewenste resultaat ermee is bereikt. Het college zal op de hoogte worden gebracht van de bevindingen. Indien daartoe aanleiding is zal het college de gemeenteraad hierover informeren.

6. Aanbestedingen

---

7. Financiën

---

8. Communicatie

Het vastgestelde beleid zal worden gecommuniceerd op de wettelijk voorgeschreven wijze.

9. Afwegingen en Advies

Geadviseerd wordt in te stemmen met :

het invoeren van het instrument last onder dwangsom ter handhaving van de Leerplichtwet 1969, conform de aanvulling van artikel 2 met lid 2 van de Gemeenschappelijke Regeling.

10. Bijlagen

Geen

Het college van burgemeester en wethouders van Valkenburg aan de Geul,

L.T.J.M. Bongarts
algemeen directeur/gemeentesecretaris

Drs. M.J.A. Eurlings
burgemeester

De raad van de gemeente Valkenburg aan de Geul,

Gezien het voorstel van het college van burgemeester en wethouders de dato 26 augustus 2014;

Gehoord de raadsadviescommissie Sociaal Domein de dato 24 november 2014.

B e s l u i t :

Het instrument last onder dwangsom in te voeren ter handhaving van de Leerplichtwet 1969, conform de aanvulling van artikel 2 met lid 2 van de Gemeenschappelijke Regeling.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van 15 december 2014.

De raad voornoemd,

A.M. Hoeberigs
griffier

Drs. M.J.A. Eurlings
voorzitter